

Prevence obchodu s lidmi skrze spolupráci studentek s mladými lidmi z dětských domovů

Stáže v dětských domovech na téma snižování rizik obchodu s lidmi u dětí, které mají zkušenost s pobytem v zařízení ústavní výchovy.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

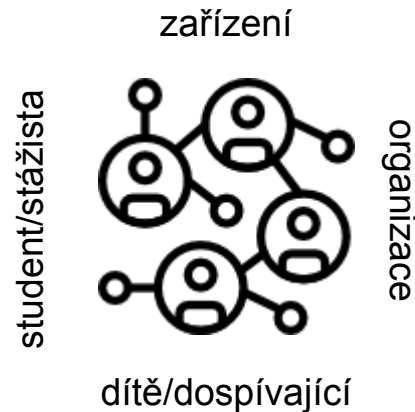
Proč by se vám to mohlo hodit aneb Proč to máte číst...

Zajímá vás, jak lze jinak nahlížet na prevenci rizikových jevů a jak ji realizovat v praxi?

Možnosti prevence rizikových jevů mezi mládeží jsou často diskutované téma, a tak jsme se rozhodli odzkoušet program, který je nejen inovativní, ale lze ho využít pro preventivní působení v různých oblastech. My jsme ho odzkoušeli pro prevenci obchodování s lidmi.

Přinášíme:

- univerzální model prevence, který reaguje na rizikový jev a je postaven na potřebách zařízení, v němž se odehrává
- vedení studentů/stážistů při práci
- specifika tématu obchodování s lidmi v prevenci

Obsah

1. Proč by se vám to mohlo hodit? Proč to máte číst...
2. Prevence obchodu s lidmi se propojuje s dětskými domovy
3. Nemusíme ale zůstat u návrhu řešení jen jednoho problému
4. Jak se povedlo realizovat program, který přinesl užitek všem třem participujícím stranám?
5. Jak jsme to zrealizovali?
6. Jak jsme nakonec uspěli a co nás to všechno stálo?
7. Kdo jsme my?
8. Zdroje

**Proč dělat prevenci obchodu
s lidmi v dětských domovech?**

Identifikovali jsme obtíž...

Díky velmi různorodé skupině odborníků a odbornic, kteří na projektu spolupracovali, jsme měli možnost nahlédnout na rizikové skupiny lidí z vícero pohledů (viz ebook Profesionalizace sociální práce v tématu obchod s lidmi vydaný 2022).

Sdílením zkušeností z praxe jsme identifikovali limity dostupných preventivních aktivit pro děti a mládež ohrožených obchodováním s lidmi a zkusili přijít s jiným modelem prevence za využití dalších zjištění.

Hledali jsme odpověď na otázku:

Jak bychom mohli zařídit, že se sníží počet ohrožených osob, které zažijí obchod s lidmi, aniž bychom tím více zatěžovali systém současné péče?

(v pracovní skupině projektu byli: pracovnice Ministerstva vnitra, nezisková organizace pracující s oběťmi obchodu lidmi a provádějící prevenci, pracovník dětského domova, pracovnice s mládeží, policista, právník zastupující oběti obchodování s lidmi a další)

Děti a mládež jsou ve větší míře ohroženy obchodem s lidmi

- informace z ČR

Jako ohrožená skupina jsou charakterizovány děti:

- jejichž rodiče zemřeli či neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti
- svěřené do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče
- které zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, žijí se prostitutcí, spáchaly trestný čin
- které se opakovaně dopouští útěků
- opakovaně umísťované do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti
- ohrožené násilím
- pocházející z rodin s nízkou sociální úrovní
- žadatelé o azyl, odloučené od osob odpovědných za výchovu

Kazuistiky klientů*ek neziskových organizací ukázaly nárůst obětí se zkušeností s pobytem v DD mezi identifikovanými obchodovanými dospělými osobami.

Zneužívání dětí z dětských domovů, které mohou být i na útěku ze zařízení ústavní výchovy, k provozování prostituce nebo poskytování sexuálních služeb za úplatu.

**Nemusíme ale zůstatvat
u návrhu řešení jen jednoho
problému**

Hledali jsme řešení... a našli jsme přitom vícero problematických momentů

Shodou okolností se k námi řešenému problému, tedy stoupajícímu počtu dospělých obětí obchodování s lidmi, které v dětství/dospívání měly zkušenost s ústavní výchovou, objevily další - zdánlivě nesouvisející problémy.

Nedostatek praxe u studujících sociální práci během studia, který realizovala *Komora sociálních pracovníků a pracovníc*, a který identifikoval sporné momenty stáží studentů a studentek.
A nedostatečná podpora dětí a mládeže při vstupu na pracovní trh.

Souběh těchto problematických momentů jsme vzali jako výzvu a hledali řešení, které by reagovalo na všechny tři. Zahodili jsme náš původní návrh řešení - vzdělávání pro pracovníky*ice zařízení ústavní výchovy v tématu prevence obchodu s lidmi, a začali znovu. Důležitým bodem pro nás bylo vycházet z potřeb všech zapojených aktérů a akterek.

1. Stoupající počet dospělých obětí obchodování s lidmi, které v dětství/dospívání měly zkušenost s ústavní výchovou

Z rozhovorů se zaměstnanci dětských domovů:

- “Naši klienti nezažili, že táta a máma chodí/nechodí do práce, nemají reflexi, že je situace tak, jak je nastavená, špatná.”
- “Děti jsou nespělé, když vyjdou ven, tak nevědí co dál – častá je zadluženost dětí po odchodu z DD.”
- “Děti neznají výhody a nevýhody zaměstnaneckého a jiného poměru.”
- “Dětem je to jedno, peníze jsou pro ně nejdůležitější.”
- “Děti někdy nevědí, že si musí výplatu rozdělit na nájem, jídlo atd.”
- “20 000 se jim zdá jako velké peníze - povídáme si, co vše musí zaplatit z výplaty a že ještě musí našetřit, mít rezervu.”

Náš předpoklad:

Zaměstnanci z DD a jiných institucí jsou pracovním vytížením a nemohou mít povědomí o všech tématech (například i OSL). Děti z DD se setkávají s riziky, na která nejsou při vstupu na trh práce připravené. Obě strany mají nedostatek informací.

Hledáme odpověď na otázku:

Jak bychom mohli zařídit, že se sníží počet ohrožených osob, které zažijí obchod s lidmi, aniž bychom tím více zatěžovaly systém současné péče?

2. Nedostatek praxe u studentů sociální práce během studia

Z rozhovorů se studenty*kami sociální práce:

- “Není dáno, co je jejich cílem, my to taky často nevíme, co tam vlastně máme dělat. Někdo to teda dost odnesl – nebavilo ho to, nic se nenaučil, nechceme třeba jen uklízet a archivovat. I když s tím počítáme, že to dělat budeme.”
- “Naše škola praxe moc neřeší, musíme hlavně přinést papír. Každá škola má jiné podmínky, některé se zdají užitečné, jiné nikoliv.”

Náš předpoklad:

Některé školní praxe jsou spíše formální a studenti*ky si odnášejí rozdílné zkušenosti. Ne vždy je jasné, co má praxe přinést a jaké mají být její výstupy. Ne vždy se na praxích studentům*kám někdo věnuje a často dělají úkony, které nesouvisejí s výkonem jejich budoucí profese.

Hledáme odpověď na otázku:

Jak bychom mohli zařídit, že studenti*ky sociální práce absolvují praxi, která bude mít přínos pro výkon jejich budoucího povolání v rámci povinné semestrální praxe v průběhu studia?

3. Nevyhovující podpora dětí a mládeže při vstupu na pracovní trh

Z výzkumu mezi mladými lidmi víme, že říkají:

Nemáme moc peněz, většinou spíš žádný. Dost často kapesný na MHD zahučí v něčem jiným. Pak jezdíme někdy na černo. Potřebujeme peníze na lepší věci, na jídlo a pití, možná cigára a alkohol. Jenže nemáme brigádu ani jiný možnosti, kde peníze sehnat, nevíme, jak ji shánět, nikdo nám ji nedá nebo jsme furt ve škole, takže nemůžeme na žádný brigády chodit. Vlastně se nám ani nechce je shánět nebo někde pracovat. Na inzerát bychom nevolali.

Náš předpoklad:

Mladí lidé nemají peníze nebo jich nemají tolik, kolik by chtěli. Rádi by si je vydělali, ale není pro ně snadné vstoupit na pracovní trh a získat brigádu, chybí jim přitom možnosti podpory.

Hledáme odpověď na otázku:

Jak bychom mohli zařídit, že děti a mladí lidé, kteří chtějí vstoupit na trh práce, dostanou individuální podporu a možnost doprovázení v stávajícím systému dostupných služeb?

Jak se povedlo realizovat program, který přinesl užitek všem třem participujícím stranám?

Propojili jsme potřeby tří zúčastněných stran.

Pilotní program předcházející obchodování s lidmi
Ukaž mi správnou cestu
zaměřený na pracovní poradenství
v dětských domovech se zapojením studentek VOŠ nebo
VŠ oboru sociální práce.

Specifika produktu “Ukaž mi správnou cestu”

PRO KOHO JE PRODUKT URČEN

Cílovou skupinou jsou děti a mládež:

- věk 13 a víc roků
- jsou umístěni v institucionálním zařízení mimo biologickou rodinu
- chtějí/v budoucnu plánují vstoupit na trh práce

Dle možností vstupu na trh práce a motivace jsme je rozdělili 4 skupiny:

- pod 15 let - pracovat nemohou ale chtěli by
- je jim 15+ let - hledají brigádu, zaměstnání, kde se taky něco naučí
- je jim 15+ let - nemají motivaci pracovat / nemají zájem
- je jim 15+ let a brigádují/pracují

REALIZÁTOŘI*KY PRODUKTU

Přímou práci odvádí studenti*ky:

- VOŠ nebo VŠ min. v 2 ročníku studia
- zapojení min. 1 semestr
- schopní *é samostatné práce

Produkt koordinují pracovníci*ce organizace:

- která je expertem na téma obchod s lidmi
- má zkušenost s prací s dětmi a mládeží
- má zkušenosti s pracovním poradenstvím

Specifika cílové skupiny a realizátorů se mohou měnit dle tématu, v němž program realizujeme.

Postup produktu “Ukaž mi správnou cestu”

1. nábor zařízení a studentů*ek
2. úvodní schůzky a vyjasnění očekávání
3. školení studentů*ek a stáže v pomáhajících organizacích
4. zakázka od spolupracujícího zařízení
5. podpis smlouvy, mlčenlivosti, atd.
6. první seznamovací návštěva zařízení

7. **Individuální práce studenta*ky s dítětem**
8. **monitorovací rozhovor s dítětem**
9. **dohodnutí spolupráce a jejího cíle**
10. **spolupráce probíhá - konzultuji**
11. **ukončení spolupráce**

*probíhají
konzultace*

12. zpětná vazba zařízení
13. odevzdání písemných výstupů / workshop zpětná vazba studentů

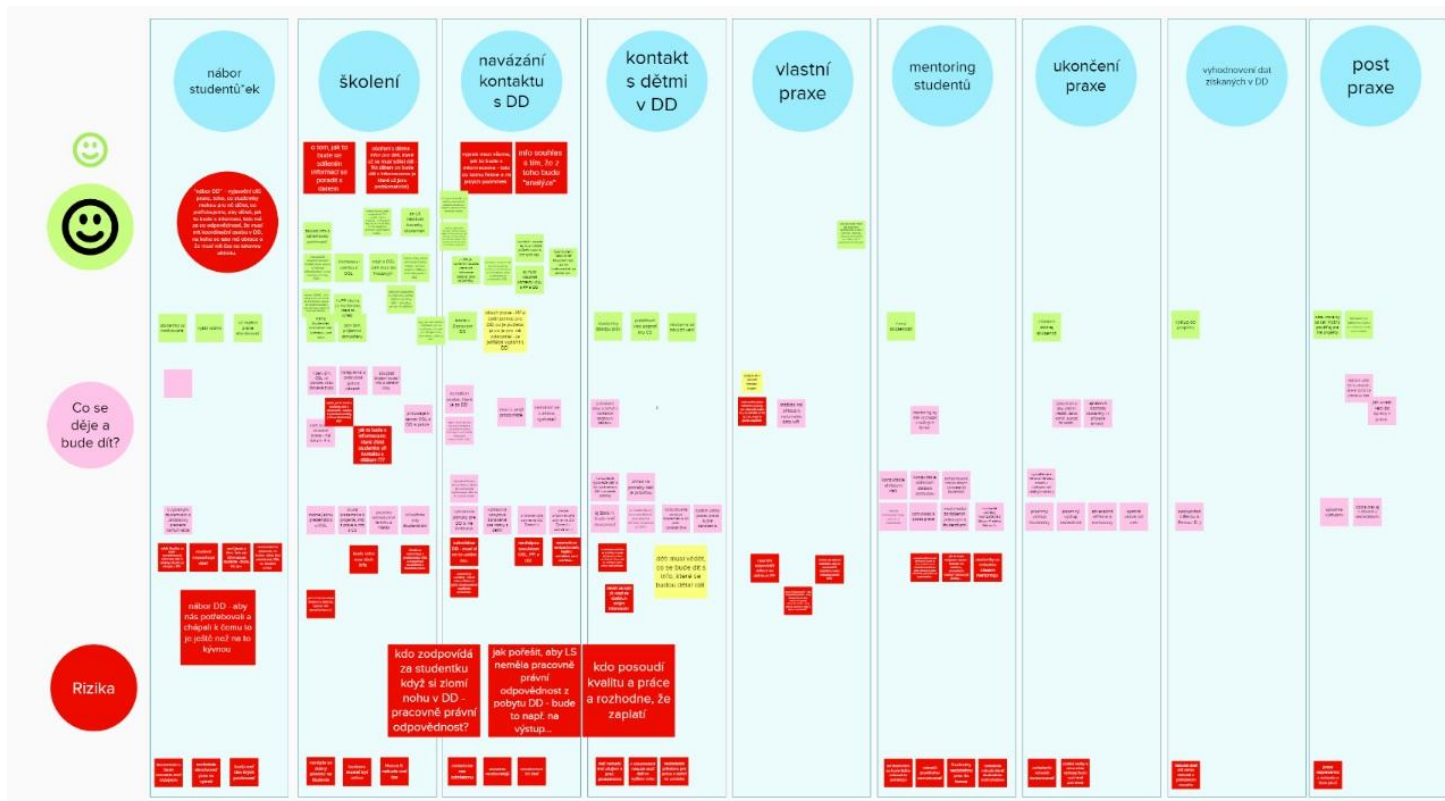
Timeline produktu “Ukaž mi správnou cestu”

- **Srpen a září:** oslovování a komunikace se školami a zařízeními ústavní výchovy, návštěva školy a domluvení se studentami*kami
- **Konec září:** vzdělávání a stáže studentů*ek v pomáhajících organizacích, začínají probíhat pravidelné konzultace se studentami*kami 1x za týden
- **Říjen:** návštěva předomluvených zařízení, seznámení a domluvení spolupráce, podepsání formálních náležitostí, výběr a oslovení dětí s ponukou spolupráce
- **Konec října:** setkání studentů*ek a dětí
- **Listopad a prosinec:** Individuální práce studentů*ek s dětmi, případné konzultace navíc dle individuální potřeby
- **Leden:** hodnocení, odevzdání písemných výstupů, odevzdání přehledu práce zapojeným zařízením
- **Únor:** hodnocení se zástupci*kynemi zapojených zařízení

POZOR na trvání semestru VOŠ a VŠ, prázdniny u studujících i dětí.

Než jsme do projektu přizvali mladé lidi a studentky sociální práce, provedli jsme analýzu rizika pro všechny strany:

Jak jsme to zrealizovali?

Nábor zařízení a studentů*ek

Co bylo cílem?

Získat vytipovaná zařízení do spolupráce a získat studenty, kteří budou práci realizovat.

Jak jsme to udělali?

Nabídku, se kterou jsme jednotlivá zařízení oslovovali, jsme vystavěli na jejich potřebách, které jsme předtím mapovali. Snažili jsme se přitom vyzdvihnout přínos programu pro každou zapojenou skupinu zvlášť. Nabídka pro školy, nabídka pro studenty a nabídka pro zařízení ústavní péče - v našem případě dětské domovy.

Nábor zařízení a studentů*ek

**Co se nepovedlo
a jak na to jinak?**

Získávat odpovědi od všech zařízení (předpokládali jsme, že pro jejich zahlcení nabídkou, což se nám později v rozhovorech potvrdilo). Nejlepší je oslovovat zařízení na základě předešlé spolupráce, pracovních kontaktů nebo přes prezentace na akcích, kde můžeme se personálem zařízení rovnou mluvit.

Tipy k realizaci

Nabídka by měla zaujmout, ale zároveň je dobré nspecifikovat úplně vše, ale upozornit na možné úpravy podle potřeb školy či dětského domova. V praxi se nám vyplatilo oslovit zařízení telefonicky a následně jim zaslat oficiální nabídku emailem.

**A vypadat to může
třeba takhle**

[Nabídka školám a nabídka zařízením k zapojení](#) - sekce ke stažení.

Úvodní schůzky a vyjasnění očekávání

Co bylo cílem?

Dostat spolupráci z nabídky na papíře do reality. Ujasnit si, co bude na konci a co kdo dostane.

Jak jsme to udělali?

Může být jedno nebo více setkání. Důležité body: (seznámení se, dovysvětlení nejasností/vzájemné zodpovězení otázek, ujasnění vzájemných očekávání od spolupráce, vybrání kontaktní osoby, nastavení všech komunikačních kanálů se zařízením, vytipování dětí, v našem případě mladých lidí z DD na základě kapacity a zaměření programu, termín setkání s nimi).

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Nastavit komunikační toky - Je důležité seznámit se s fungováním a strukturami zařízení. Komunikační toky je třeba nastavit na začátku tak, aby vedení nebylo zatěžováno zbytečnými informacemi a bylo transparentní, že vychovávatelé mají právo vyměňovat si informace se zástupci organizace a studenty*kami.

Tipy k realizaci

Například u dětských domovů je lepší komunikovat kromě kontaktní osoby přímo se zástupci jednotlivých "rodinek", teda vychovateli, kteří sdílejí jeden oficiální email. Tuhle komunikaci je potřeba ztransparentnit pro všechny zapojené strany (i děti).

A vypadat to může třeba takhle

Zde příloha není.

Zakázka od spolupracujícího zařízení, podpis smlouvy, mlčenlivosti, atd.

Co bylo cílem?

Mít podepsané formální náležitosti spolupráce, aby všechny strany byly kryty mlčenlivostí a byla dohodnuta pravidla spolupráce, o které se strany mohou bezpečně opřít.

Jak jsme to udělali?

Zakázka nám při škole i zařízeních vyplynula z úvodních setkání, následně ji stačilo jasně formulovat. Smlouvu jsme museli vytvořit pro účely projektu - pro školu, pro zařízení i studenty*ky, jako vzor jsme použili smlouvu pro primární prevence a smlouvu o dobrovolnictví. Mlčenlivost jsme podepsali vzájemně - studenti*ky u nás v organizaci a zástupce*kyňe organizace a studenti*ky v dětských domovech.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Upozorňujeme, že může být náročné promyslet vzájemný vztah mezi studenty*kami, školou, zařízením a organizací – záleží na dohodě a možnostech je více, nám to zabralo docela hodně času. Třeba zodpovědět otázky, jako například kdo bude zodpovědný za úraz studentů*ek a podobně.

Tipy k realizaci

Je dobré, když jsou studenti*ky za svou práci odměněni - alespoň částečně. Při práci je třeba myslet, na to v jaké pozici studenti*ky do zařízení vstupují – můžou to být dobrovolníci*ce organizace, mohou mít s organizací pracovní vztah, mohou se stát dobrovolníky*icemi zařízení.

A vypadat to může třeba takhle

Více o možnostech sdílení připravujeme nebo se můžete podívat na námi vydaný ebook Profesionalizace sociální práce v tématu obchod s lidmi 2022.

Školení studentů*ek a stáže v pomáhajících organizacích

Co bylo cílem?

Zajistit studentům teoretické znalosti před přímou prací s dětmi, tedy zvýšit jejich kompetence v tématu obchod s lidmi a v přímé sociální práci.

Jak jsme to udělali?

Obsah školení jsme vytvořili na základě výstupů z workshopu zaměřeného na zjišťování rizik realizace programu, školících materiálů organizace a zkušeností studentů*ek. Vzdělávání mělo 3 části – teoretické poznatky o obchodu s lidmi a boji proti němu, přímá práce s klienty, stáže v organizacích. Stáže jsme vytipovali a dohodli na základě našich zkušeností a podle zájmu a potřeb zúčastněných studentek – povinná byla stáž v programu primárních prevencí – dobrovolné byly stáže na kriminálce a v jiných pomáhajících organizacích.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Vzdělávání bylo dlouhé a bylo by lepší rozdělit jej do dnů, nejen tematických bloků v rámci jednoho dne.

Některé materiály na školení a v rámci stáže v primárních prevencích se opakovaly – lze vynechat materiály na školení i bude po stáži, případně je možné stáž v programu posunout na později a dát studentům možnost se na ní aktivně podílet jako součást lektorské dvojice.

Tipy k realizaci

Minimalizovat online prostředí při vzdělávání a využívat na setkání i prostory spolupracujících organizací - vytváří se tak příležitost k seznamování s kolegy a jinými členy realizačního týmu projektu. K některým částem školení je užitečné se vrátit v průběhu stáže.

A vypadat to může třeba takhle

Obsah školení Ukaž mi správnou cestu určený studentům a studentkám.

První seznamovací návštěva zařízení

Co bylo cílem?

Dohodnutí zakázky u jednotlivých dětí a termínu následného setkání. Seznámení s týmem spolupracujících proto, abychom zajistili efektivnější druh spolupráce.

Jak jsme to udělali?

Dochází k ní po uzavření formálních náležitostí a je prvním setkáním s dětmi. Odehrála se v prostorách dětských domovů, které byly pro zúčastněné mladé lidi známy a byl na ní přítomen zástupce organizace, dohodnutý počet studentů, zástupce dětského domova (ideální vychovatel), mladí z DD. Důležité body: představení nás, představení organizace, proč si myslí, že jsme tady, co vědí o programu, doplnění informací, dohodnutí pracovních dvojic, předání kontaktů a vyjasnění pravidel (dobrovolnost, jak je to se sdílením informací, jak se omluvit ze schůzky a pod.).

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Skupinová setkání v dětských domovech byla dlouhá – lepší by byla individuální nebo po malých skupinkách na rodinkách, kde by byli přítomni i vychovatelé. Bez kontaktu se všemi zapojenými vychovateli dochází k neúplnosti informací a zbytečným nedorozuměním.

Tipy k realizaci

Upozorňujeme, že studenti jsou možná poprvé v situaci, kdy se mají klientům představit a představit program. Zástupce organizace je v tomto případě při setkání oporou a pomáhá s jeho přípravou - formát představení a záchytné body, na co odpovídám/na co neodpovídám, co služba je/co služba není a pod.

A vypadat to může třeba takhle

Zde příloha není.

Individuální práce studenta*ky s mladým člověkem

Co bylo cílem?

Správnou cestou a jejím hledáním při shánění práce a brigády zajistit snížení počtu rizikových momentů a zmenšení ohrožení obchodem s lidmi. Individuálně pracovat s klienty na naplnění jejich zakázky, čímž studenti získají zkušenosti a klienti podporu při vstupu na pracovní trh či preventivní informace.

Jak jsme to udělali?

Studenti samostatně komunikovali s klienty, ověřili si zakázku a individuálně pracovali s každým klientem na jejím naplnění, přičemž o průběhu pravidelně informovali zástupce organizace. Zástupce byl podporou v průběhu práce s klienty, po dohodě a podle potřeby mohl být přítomen na schůzkách, zajišťoval materiálně technické věci, komunikoval v případě potřeby se zařízením.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Studenti by uvítali větší časovou dotaci na práci s klienty.

Tipy k realizaci

Vychovatelé umí být dobrým spojencem s případě náročné komunikace s dítětem, informaci umí předat a zaručit, že se k dítěti dostane, znají také rozvrhy a povinnosti dětí, které si sami někdy nepamatují – je ale třeba vést k přebírání odpovědnosti u dětí, zejména pokud se jako v našem případě jedná o mladé lidi, kterých se hledání práce/brigády týká. Je dobré, když se individuální práce s klienty realizuje alespoň někdy mimo prostor dětského domova – kancelář, kavárna a podobně. Dojíždění na nová místa a komunikace je také dovednost.

A vypadat to může třeba takhle

Zde příloha není.

Individuální práce studenta*ky s mladým člověkem - vedení studentů

Co bylo cílem?

Zvyšování kompetencí pro výkon profese sociální*ho pracovníce*íka, snižování předsudků o této profesi u studentů*ek, zvýšení poznání náplně práce proto, aby nedocházelo k předčasné demotivaci u výkonu povolání.

Jak jsme to udělali?

Během celého procesu pilotního programu studenty vedl zástupce organizace/mentor, který s nimi kromě již popsáním procesem prošel na začátku i jejich očekávání/obavy a následně jednou týdně vedl intervizní setkání nad případy a poskytoval odborné vedení a podporu.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Intervizní schůzky umí být časově náročné – je dobré organizační a praktické věci řešit emailem a posílat a věnovat se jen vybraným případům a náročným momentům.

Tipy k realizaci

Praktické je posílat stručný report o postupu v individuálních případech a na schůzkách na něj navazovat.
V příběhu spolupráce zdůrazňovat možnost setkání 1 na 1, nejlépe se přihlásit o čas před nebo zůstat po intervizi (to se zdálo být nejpoužívanějším modelem, mentor musí mít předem pro jistotu vyhrazený čas). Praktická byla setkání v online prostředí v pevně stanoveném dnu a čase (vždy v úterý od 18 hod).

A vypadat to může třeba takhle

Vedení pravidelných setkání se stážisty*kami a [metodická opora pro cíle stanovené v jednotlivých případech](#) (sekce ke stažení).

Zpětná vazba zařízení

Co bylo cílem?

Zvýšit efektivitu společné práce s dopadem na cíle prostřednictvím Identifikace problémových momentů spolupráce a nalézt jejich řešení.

Jak jsme to udělali?

Setkání proběhlo po ukončení přímé práce s klienty za přítomnosti zástupce organizace a zástupci zařízení. Před setkáním je nutné si sbírat zpětnou vazbu od studentů, mladých lidí z DD(z obou stran, jak studenti tak i vychovatelé), odeslat zařízení seznam klientů s výstupy společné práce, umět pojmenovat problémové momenty spolupráce a dotazovat se na možnosti zlepšení.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Na setkání nebyli vychovatelé, a tak byly jejich zpětná vazba a podněty vybírány telefonicky, což zvyšovalo časovou dotaci na zástupce organizace a limitovalo diskusi kolem podnětů a jejich řešení.

Tipy k realizaci

Zpětná vazba se dá sbírat individuálně rozhovorem nebo společným workshopem se všemi zapojenými zařízeními.

A vypadat to může třeba takhle

Zde příloha není.

Odevzdání písemných výstupů

Co bylo cílem?

Zvyšování kompetencí studentů*ek - zpracování individuálního plánu na základě odvedené práce s klientem.

Jak jsme to udělali?

Písemnými výstupy byly individuální plány, které studenti napsali k vybraným případům klientů. Individuální plány navazovaly na jejich znalosti ze školy a na obsah školení. Použili jsme zjednodušenou formu individuálního plánu, kterou používáme v organizaci. Plán měl podle zadání naplňovat všechny zákonné náležitosti podle standardů kvality sociální práce.

Co se nepovedlo a jak na to jinak?

Plány se mohou zpracovávat i během průběhu projektu – jeden může být málo, záleží na počtu klientů.

Tipy k realizaci

Zopakovat část ze vzdělávání a ověřit si jasnost informací. Individuální plán zaslat s předstihem, napsat podněty a následně se jim věnovat ve skupině na intervizním setkání. Studenti se tak mohou učit a čerpat inspiraci z plánů navzájem.

A vypadat to může třeba takhle

Zde příloha není.

**Jak jsme nakonec uspěli a co
nás to všechno stálo?**

Nebylo to jednoduché... prosvištělo okolo nás:

69 litrů capučín, čokočín, čokolád a čajíků

25 balíčků cukru

32 muffinů a jiných koláčků

228 prozvonění, sms a whatsapp zpráv

5 čekání na nesprávných místech a následných hledání se

64 inzerátů, kde je podmínka 18+

16 inzerátů, které víc pobavily, než zaujaly

nepočítaně reklam na oblečení, které se zobrazovaly při prohlížení stránek s inzeráty

Ale stálo to za to!

Realizovali jsme unikátní projekt a zpracovali metodiku k jeho replikaci, která stojí na praktických zkušenostech a úpravách původních předpokladů.

Naším cílem bylo spolu s expertní skupinou vymyslet produkt, který by umožnil efektivní prevenci OSL. Díky metodě human centered design (dále jen HCD), v rámci níž rychle vytvoříte prototyp, který pak testujete a upravujete, jsme mohli otestovat vícero řešení.

Nejprve jsme vymysleli školení. Po rozhovorech s vychovateli*kami jsme zjistili, že nebude fungovat tak, jak bychom potřebovali, a investice do něj není taková, aby přinesla kýžené výsledky. Zjišťovali jsme, jak si poradit s nedostatečnými kapacitami nejen dětských domovů, ale i preventistů*tek. A tak vznikl nápad se studenty*kami. Díky testování v rámci procesu HCD se mění původní předpoklady díky tomu, že je možné je rychle konfrontovat s potřebami těch, pro které produkt nebo službu tvoříte (o HCD jsme psali už v ebooku [Problémy mladých lidí jinýma očima](#) z roku 2018).

I u finálního produktu - projektu stáží - jsme změnili mnoho věcí:

- termíny - mnoho schůzek se muselo proměnit kvůli karanténě a jiným věcem, pracovali jsme i online
- místa setkání - z původní verze setkávání v dětských domovech jsem se začali potkávat mimo zařízení, v kancelářích a kavárnách
- dobu trvání konzultací - původní plán na 50 minut se protáhl minimálně na 1,5 hodiny
- kontaktní osoby a způsob komunikace - z původní verze komunikace s vychovatelem*kou jsme začali komunikovat přímo s mladými lidmi
- dvojice ve spolupráci - původní verze jeden na jednoho nebyla vždy úspěšná, konzultace tak někdy probíhaly ve dvou konzultantkách nebo dokonce se dvěma mladými lidmi najednou
- trvání spolupráce se zařízeními - z původního měsíce byly nakonec měsíce tři

Může metodika prevence OSL přinést užitek v dalších oblastech? Ano. Je totiž snadno modifikovatelná.

Ukaž správnou cestu je **univerzální model prevence** k využití pro jakékoliv téma a cílovou skupinu - téma obchod s lidmi bylo pro nás stěžejní, ale teď už víme, že by se model dal využít i na **způsoby trávení volného času** a třeba témata jako závislosti nebo **prevence rizikového sexuálního chování**.

Díky praxím studentů a studentek mají zařízení možnost **poznávat své budoucí zaměstnance*kyně, ale také je formovat**. Propojujeme tedy sektor tak, jak mu to může být v budoucnu užitečné.

Studenti a studentky si **osvojují nové dovednosti**, které se týkají přímo výkonu jejich budoucího povolání. Zároveň získávají **přehled** o tom, co vše jejich práce může znamenat.

Jak hodnotí spolupráci DD

- “Pro naše klienty*ky to bylo užitečné hlavně proto, že se museli rozhodovat sami za sebe. A to v budoucnu využijí.”
- “Je důležité, aby komunikace probíhala vícestanně: mladí lidé, jejich klíčový*á pracovník*ice z DD, konzultant*ka a jejich mentor*ka - bez toho je spolupráce náročná a nedá se předcházet některým rizikům”.
- “Ne v každém DD potřebují pomoci s kapacitami. Vychovatelé*ky nechtějí, abychom jim sebrali možnosti s dětmi neformálně něco dělat, spíše ocení, když nácvik tohoto typu vede někdo mimo DD”.
- “Rozhodně bylo velkou motivací pro mladé to, že jeli mimo DD (kavárna zvítězila) a mohli se setkat s někým mladým, kdo s nimi poseděl a ptal se na něco jiného než my. Bavilo je to.”
- “Bylo důležité, že jste jim aktuálně nabízeli to, co potřebovali, zároveň to bylo dostatečně individuální na to, aby se cítili vyslyšeni a že nejde o nějaký skupinový program, který už nemá tolik úspěchů.”

Jak hodnotí spolupráci studentky*studenti?

- “Naplnilo se mé očekávání, byla jsem více s mladými lidmi, tedy s potenciálními klienty, než u papírů.”
- “Hrozně jsem ocenila, že jsem stavěla své první IP v životě. A že mi někdo pomohl stanovovat takové věci jako třeba cíle.”
- “Bála jsem se, že to mladé nebude zajímat, že to bude další povinnost. Úplně to předčilo moje očekávání. Nejen, že je to bavilo, oni to někdy i udělali (třeba úkoly).”
- “Mladí komunikovali, byli spolupráci nakloněni, otevřeně říkali, co chtějí a nechtějí, a to i přes to, že to měli vlastně z DD nařízené. A vlastně to byli úplně normální pubertáči.”
- “Jsem vděčná za Báru, mentorku. Bez ní by to nešlo. Naše každotýdenní cally tomu dávaly nějaký rámec, měla jsem oporu, věděla jsem, že můžu kdykoli zavolat, něco řešit, a to i když jsem se dozvěděla něco těžkýho.”

Přemýšlíte, jak zajistit prevenci některého z rizikových jevů, jež mohou negativně dopadnout do života mladých z dětských domovů či jiných pobytových zařízení?

Podílíte se na profesní přípravě studentek a studentů sociální práce či příbuzných oborů a přemýšlíte, jak je připravit do praxe?

Pracujete v pobytovém zařízení pro děti a mládež a vnímáte, že vaše kapacity jsou limitované a na všechna důležitá témata nestačí?

**Zvažte využití modelu Ukaž mi správnou cestu v praxi.
A dejte nám vědět, jaké máte zkušenosti!**

Kdo jsme my

Barbora Hurtišová

Vystudovala jsem sociální práci na Univerzitě Konštantína filozofa v Nitře, absolvovala jsem certifikovaný program pracovníka s mládeží na škole v San Francisku a pár zahraničních stáží. Už 10 let sa pohybuji v neziskovém sektoru převážně na pozici sociální pracovníce s cílovou skupinou dětí a mladých dospělých a cílovou skupiny oběti obchodu s lidmi.

V posledních letech jsem odborně vedla programy pro děti a mládež a podílela sa na projektech zaměřených na mapování potřeb dětí a mládeže. V současné době jsem frekventantkou terapeutického výcviku v Narratio Institutu v Praze a pracuji jako casemanažerka s rodinami v rámci projektu na podporu studentů*ek základních a středních škol, kterým hrozí předčasný odchod ze vzdělávacího systému. V minulosti jsem se podílela na tvorbě příručky primární prevence a vývoji mobilní aplikace s informacemi v tématu prevence obchodu s lidmi

V projektu jsem byla mentorkou u produktu Ukaž mi správnou cestu a jsem spoluautorkou tohoto e-booku.

La Strada Česká republika

Barbora Pšenícová

Vystudovala jsem antropologii a soudobé dějiny a v neziskovém sektoru pracuji již 15 let. V současné době mám svou vlastní terapeutickou praxi, která vychází z Výcviku v postmoderně, a pro neziskové organizace konzultuji a vedu skupinové diskuse a supervize. Jsem konzultantkou například pro Prague Pride, Nevypusť duši, Dům tří přání, Freyu nebo La Strada Česká republika.

Posledních pár let se věnuji různým formám inovací v rámci neziskového sektoru. Realizovala jsem pilotní vzdělávání žen ze sexbyznysu, věnovala jsem se výzkumu násilí a strukturálního násilí se ženami ze sexbyznysu a dekriminálnímu prostituce, zabývala se patologickými jevy u mládeže, vyvíjela novou podobu nízkoprahových zařízení pro děti a mládež vycházející z potřeb dětí a mládeže a mapovala možnosti změn v praxích studentů a studentek sociální práce. V současné době pracuji na tématu právního hlediska předávání informací mezi službami a realizace multidisciplinární práce v různých kontextech.

Celý projekt jsem koordinovala, byla jsem designérkou jednotlivých aktivit a jsem spoluautorkou tohoto e-booku.

La Strada Česká republika

Petra Kutálková

Výzkumnice a designérka služeb na volné noze.

V posledních letech jsem skrze působení v digitální agentuře a designovém studiu pracovala ve firmách a korporacích, kterým jsem pomáhala hledat užitečná řešení a stavět nové služby. Aktuálně se věnuji především designu vzdělávacích programů.

Než jsem se vydala do digitálního světa, UX výzkumu a změnového managementu ve firmách, pracovala jsem víc než 15 let v sociálních službách. Jako sociální pracovnice jsem byla v kontaktu převážně se ženami, které byly vystaveny nějaké formě násilí, s lidmi v krizi a v dalších zátěžových životních situacích. Postupně jsem zjišťovala, že to, co jim komplikuje život a překáží v narovnání práv, je společenský systém. Tehdy jsem se začala zabývat zkoumáním opatření veřejných politik a navrhovat jejich změny, k čemuž mi pomohlo doktorské studium na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy.

Ve výzkumu i při navrhování služeb se snažím stavět na spolupráci s lidmi, jejichž situace se navrhované řešení týká. Design thinking nám navíc dává nástroje, které celý proces přesněji směřují a urychlují – v komerční sféře i v té sociální.

V projektu jsem zaštiťovala oblast výzkumu a designu aktivit.

La Strada Česká republika

Pavla Zahradníková

V projektu zastupuji Ministerstvo vnitra České republiky. Na Ministerstvu vnitra, konkrétně na odboru prevence kriminality, pracuji od roku 2018. Ministerstvo vnitra je hlavním koordinátorem politiky boje proti obchodování s lidmi v České republice. Na základě této svěřené agendy je mým úkolem plnit veškeré úkoly a povinnosti, které z funkce vyplývají, ale také plnit úkoly, které spadají pod Národního zpravodaje při Evropské komisi.

Během projektu jsem byla členkou expertní skupiny.

**Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi,
EUCPN - mezinárodní**

a další ...

členové a členky expertní skupiny:

**Michaela Hrubínová - La Strada Česká republika, opustila
tým v létě 2021**

Daniel Walbröll - Dětský domov Radost

Zdroje

OBCHODOVÁNÍ S DĚTMI - doporučení pro postup orgánů veřejné správy [online].

Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2022-05-11]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21641131&doctype=ART&msclkid=31d66a5ab34e11ec9b5fbf410c5d0cd0>

KUTÁLKOVÁ, P., PŠENICOVÁ, B. Jinýma očima k novým službám, 2020 [online]. PROXIMA SOCIALE [cit. 2022-05-11]. Dostupné z:

<https://www.proximasociale.cz/proxima-sociale/clanky-a-publikace/publikace/>

KUTÁLKOVÁ, P., PŠENICOVÁ, B. Problémy mladých lidí jinýma očima, 2018 [online]. PROXIMA SOCIALE [cit. 2022-05-11]. Dostupné z:

<https://www.proximasociale.cz/proxima-sociale/clanky-a-publikace/publikace/>

Realizátorem projektu byla La Strada Česká republika, o.p.s.

Organizace La Strada Česká republika od roku 1996 pracuje s osobami, které jsou ohrožené obchodem s lidmi nebo obchodované. Posláním La Strady Česká republika je přispívat k odstranění vykořisťování a obchodování s lidmi a poskytovat podporu a ochranu vykořisťovaným, obchodovaným a těmito jevy ohroženým lidem. La Strada Česká republika, o.p.s. je specializovaná nezisková organizace, která se zabývá prevencí obchodu s lidmi a vykořisťování, pojmenovává jejich příčiny a důsledky, ovlivňuje veřejnou politiku a poskytuje v této oblasti sociální služby. La Strada je součástí mezinárodní organizace La Strada International.

Je zároveň realizátorem projektu **PROFESIONALIZACE SOCIÁLNÍ PRÁCE V TÉMATU OBCHOD S LIDMI**, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_098/0015347, který je spolufinancován Evropskou unií a v rámci nějž vznikl tento materiál. Projekt si kladl za cíl profesionalizovat práci pracovníků*ic přímo podporujících potenciálně obchodované nebo identifikované osoby prostřednictvím inovace práce.

Kontakt: Mgr. Markéta Hronková, ředitelka organizace, Tel.: +420 222 721 810, E-mail: lastrada@strada.cz